



Caracterización das institucións que desenvolven Formación Profesional

“Un millón de FPs!”: esa foi a resposta que lle deu a orientadora do instituto a Dombodán ao entregarlle o consello orientador, finalizada a súa etapa na ESO.

Con máis afouteza que talento, parafraseo un persoeiro e o título do libro e relato de Manuel Rivas, para tentar achegar o crecemento do *patito feo* da FP dos noventa cara ao cisne multidisciplinar de hoxe en día.

Esta transformación produciuse en varios niveis (lexislativo, social e estrutural) e durante un par de décadas, nun proceso que mira cara o futuro respondendo ás demandas do mercado laboral tanto nacional como europeo. Nesta liña aperturista cómpre destacar as becas ERASMUS + no marco do desenvolvemento do módulo de Formación en Centros de Traballo en Europa.

Con respecto ao nivel estrutural, unha das primeiras medidas tomadas pola extinta LOXSE foi mudar os antigos centros politécnicos, ou institutos de formación profesional, ou universidades laborais, integrando as ensinanzas da ESO e o bacharelato coas de formación profesional, co obxecto de superar o *estatus* inferior destas e darlle un carácter unitario de educación. Ademais introduciu as prácticas obrigatorias, imprimíndolle un selo de vía fiábel de acceso ao mercado laboral.

Outra das melloras introducidas, coas posteriores modificacións lexislativas, foi establecer pontes entre os graos superiores da formación profesional e a universidade, así como a máis recente introdu-

REVISTAGALEGA
DE EDUCACIÓN
FOMACIÓN PROFESIONAL

ISSN: 1132-8932

Páx. 27-29

David Alvaríño Pérez

IES Frei Martín Sarmiento, Pontevedra

davidalvarino@edu.xunta.gal

D5.1. Centros que imparten, alumnado e número medio de alumnos por grupo de Ciclos Formativos de FP

	CENTROS QUE IMPARTEN						ALUMNADO					Número medio de alumnos por grupo (2)		
	Total	FP Básica	Grao Medio (1)	Grao Superior (1)	Educación a distancia		FP Básica	Grao Medio (1)	Grao Superior (1)	Educación a distancia		FP Básica	Grao Medio	Grao Superior
					Grao Medio	Grao Superior				Grao Medio	Grao Superior			
TODOS OS CENTROS TOTAL	3.721	2.036	2.798	2.441	196	299	72.180	319.269	348.715	24.997	50.193	12,3	19,0	20,8
Andalucía	806	481	604	510	17	50	12.691	60.787	59.542	1.352	7.245	11,5	20,3	22,3
Aragón	118	95	95	70	9	9	2.511	8.778	9.192	913	1.940	7,5	16,1	18,4
Asturias, Principado de	80	27	63	59	9	12	789	5.447	7.102	1.436	1.830	11,6	16,6	19,5
Balears, Illes	90	61	74	55	5	4	1.955	6.634	4.953	630	901	9,6	14,3	13,9
Canarias	177	119	119	108	39	58	3.772	12.955	15.142	3.705	5.544	12,6	16,0	20,0
Cantabria	60	35	46	45	8	12	797	4.082	4.333	1.031	1.757	8,8	16,6	18,1
Castela e León	201	114	158	142	15	20	4.351	15.084	16.911	1.606	2.361	13,2	16,9	19,4
Castela - A Mancha	206	148	152	118	16	20	4.845	14.024	13.425	1.989	2.467	13,0	14,5	16,1
Cataluña	431	0	388	343	23	27	0	59.395	60.906	5.335	13.714	-	23,7	23,6
Comunitat Valenciana	442	315	309	258	0	0	11.106	40.917	43.181	0	0	11,7	19,9	22,4
Extremadura	158	117	121	90	5	8	2.234	7.222	7.576	500	1.278	8,2	14,0	15,5
Galicia	235	137	187	170	13	20	4.497	18.423	21.706	2.084	3.095	11,8	15,1	15,7
Madrid, Comunidade de	318	160	222	224	19	35	11.076	33.183	44.885	1.903	4.583	17,6	20,2	23,4
Murcia, Rexión de	140	95	88	76	11	10	3.974	9.883	10.652	1.358	1.304	14,5	19,3	22,4
Navarra, Comunidade Foral	37	25	27	26	3	7	1.058	3.939	3.791	261	811	12,4	18,9	18,8
País Vasco	182	69	117	120	1	1	4.616	14.531	21.719	492	448	13,7	20,4	20,6
Rioxa, A	26	24	17	17	2	3	1.025	2.446	2.258	137	645	13,4	19,0	17,8
Ceuta	7	7	6	6	1	2	414	879	758	265	137	20,0	22,0	20,7
Melilla	7	7	5	4	0	1	469	660	683	0	133	20,9	19,0	25,3
CENTROS PÚBLICOS TOTAL	2.559	1.668	1.976	1.659	135	181	54.739	232.102	252.193	18.849	34.776	11,8	18,5	20,6
Andalucía	572	393	447	349	6	21	9.766	41.508	41.229	673	4.831	10,9	19,2	22,7
Aragón	79	68	63	50	9	8	1.733	6.205	6.592	913	1.681	7,5	15,3	17,0
Asturias, Principado de	56	21	44	43	9	11	577	4.201	5.878	1.436	1.698	11,3	16,2	20,0
Balears, Illes	68	54	59	42	5	4	1.641	5.273	3.997	630	901	9,3	13,4	13,9
Canarias	150	113	109	91	33	42	3.545	11.972	13.284	3.549	4.880	12,5	16,0	20,1
Cantabria	35	24	31	28	8	9	484	2.735	3.097	1.031	1.503	8,3	15,8	17,7
Castela e León	138	85	111	104	14	15	2.982	10.522	12.908	1.282	1.973	12,5	16,2	18,8
Castela - A Mancha	173	131	131	98	12	17	4.263	12.069	12.101	1.370	2.302	12,7	14,0	16,1
Cataluña	263	0	253	208	1	1	0	43.878	39.480	2.631	6.005	-	23,3	23,2
Comunitat Valenciana	314	281	209	182	0	0	9.778	29.669	34.166	0	0	11,3	20,4	22,9
Extremadura	141	115	106	73	5	8	2.208	6.241	6.599	500	1.278	8,2	13,7	15,5
Galicia	173	120	142	130	13	19	3.809	14.961	18.224	2.084	3.010	11,4	14,5	15,3
Madrid, Comunidade de	153	108	112	105	7	10	7.092	20.332	28.414	1.043	1.764	17,5	21,2	25,9
Murcia, Rexión de	105	86	58	55	6	3	3.422	7.362	8.297	552	821	14,1	20,0	23,2
Navarra, Comunidade Foral	22	15	19	18	3	6	690	3.008	2.763	261	766	12,2	18,8	18,3
País Vasco	88	25	60	61	1	1	1.307	8.886	11.893	492	448	13,1	19,5	19,8
Rioxa, A	16	16	11	12	2	3	601	1.741	1.830	137	645	12,4	18,7	17,4
Ceuta	6	6	6	6	1	2	372	879	758	265	137	19,9	22,0	20,7
Melilla	7	7	5	4	0	1	469	660	683	0	133	20,9	19,0	25,3

1. Estadística das Ensinanzas non universitarias. Curso 2017-18. S.G. de Estadística y Estudios del Ministerio de Educación y Formación Profesional.
 2. Estadística do Alumnado de Formación Profesional. Curso 2017-18. S.G. de Estadística y Estudios del Ministerio de Educación y Formación Profesional.

ción da formación profesional básica como alternativa á escolarización obrigatoria na ESO e conectándoa cos graos medios, superando os errados intentos dos programas de garantía social (PGS) ou os tamén extintos programas de cualificación profesional inicial (PCPI).

Dentro das reformas estruturais cómpre subliñar a creación dos centros integrados de formación profesional ao amparo do Real Decreto 1558/2005, que regula os seus requisitos básicos, cunha vocación de conexión permanente docente co eido laboral dende a perspectiva tanto administrativa como do sector produtivo. Tanto é

así que na súa concepción de xestión créase o consello social como órgano de goberno (substituíndo os consellos escolares das restantes ensinanzas non universitarias), no que actúan representantes do centro, da administración e das organizacións empresariais e sindicais máis representativas. Outro destaque nos sinais de identidade destes centros é a impartición de formación para o emprego promovida dende a administración laboral, ademais de acreditar as competencias profesionais adquiridas a través da experiencia laboral. Unha mostra máis do seu carácter de adaptación e de resposta inmediata ás necesida-

des dos distintos sectores produtivos.

Nesta conversión de centros de formación profesional, merecen unha dedicación especial os numerosos institutos de educación secundaria nos que conviven ensinanzas da ESO e bacharelato, coas anteriormente deostadas ensinanzas de formación profesional. Esta mestura que nun comezo semellaba coma xuntar auga e mais aceite, resultou nunha maioría de centros un enriquecemento mutuo e colaboración en proxectos interdisciplinares. Tamén aproximou os ciclos formativos ao alumnado, deixando de lado a concepción de ensinanza de menor rango



para quen non podía acceder ao bacharelato.

Deste xeito, estas achegas e traballo común fomentaron un traballo colaborativo, xerme dunha alianza entre ensinanzas con perdurabilidade no tempo. Asemade achegou un recoñecemento do traballo do alumnado de ciclos formativos e fixo que moitos destes centros crecesen en prestixio ao mesmo tempo que acadaban premios en innovación. Relato, pola proximidade que me toca, a experiencia gratificante de ter vivido un proxecto premiado dentro da convocatoria da Consellería no que xuntaron esforzos, imaxinación e un traballo multidisciplinar de amplo espectro ao desenvolver unha estación meteorolóxica (impulsada pola excelente docente Marián Suárez Gestal) en colaboración cos departamentos de mecanizado (que fixo a estrutura) e electricidade (que elaborou os compoñentes eléctricos), ademais de varios departamentos da ESO e bacharelato e que habitualmente eran estancos uns doutros.

Estas colaboracións no meu centro foron medrando e non se limitaron a cuestións técnicas ou de "construción". Coma un espírito contaxioso, todos os departamentos de ciclos comezaron a desenvolver colaboracións co resto das ensinanzas: charlas do alumnado da ESO sobre alimentación saudábel, alumnado de estética maquillando os máis pequenos de 1º da ESO para

o Samaín, ou a calquera grupo que participase no Entroido... Unha infinidade de pequenas colaboracións que abriron os ciclos ao futuro alumnado. Nesta liña fanse desde orientación unhas portas abertas internas, destinadas a alumnado con vocación de formación profesional e que xa están cursando ensinanzas da ESO no propio centro.

Os centros creceron moito dentro do campo da innovación participando nas convocatorias que a impulsan, tales como os campionatos SKILLS para formación profesional ou os premios aos proxectos de innovación que teñen o seu mellor escaparate nos congresos FP INNOVA. Ademais de contribuír a unha ensinanza construtivista desde un punto de vista individual, e colaborativa desde o traballo en equipo, esperta no alumnado a semente da investigación e o emprendemento, fornecendo non só a súa formación, senón tamén a propia consideración dos centros como referentes educativos e de innovación. A participación nestas convocatorias contribúe ao incremento dos orzamentos dos centros, destinando importantes cantidades a estes proxectos en función das necesidades dos mesmos.

Ao peche deste artigo atópome, como director de centro, ante unha transformación do mesmo, froito dunha situación excepcional provocada por unha pandemia a nivel mundial. Isto

provocou a adopción de medidas de seguridade e hixiene que turba a forma de funcionamento nos ciclos formativos onde a presencialidade manda, obrigados pola ensinanza-aprendizaxe de habilidades en moitos casos manuais, ou que requiren o manexo de maquinaria ou material especializado. Descartada a formación a distancia naqueles módulos prácticos polas razóns expostas, toca revisar protocolos de obradoiros, facer quendas para as prácticas naqueles espazos nos que non se poden manter distancias de seguridade e puxar para que a formación práctica dos ciclos, aquela pola que se leva loitando anos, non mingüe nos seus contidos.

Esta carencia de espazos en moitos centros non permitirá desenvolver as prácticas á totalidade do alumnado coma en cursos anteriores, optando pola realización das mesmas en quendas rotatorias. Isto levará a un exercicio de enxeño, adaptación e síntese para completar a ensinanza do currículo, que se desenvolverá en quendas para cumprir coas novas distancias de seguridade. O profesorado, unha vez máis, ten que argallar metodoloxías pedagóxicas imaxinativas adaptándose a un contexto hostil e tratando de superar atrancos administrativos, sociais e de ensinanza-aprendizaxe.

Maos tempos para a lírica...■